

IZ NAEG SOKAKA: Paddy Ashdown na udaru međunarodnih eksperata

Prije nekoliko dana britanski list "Guardian" objavio je tekst pod naslovom "Ashdown vlada Bosnom kao maharadža" koji je unio ogromnu paniku unutar OHR-a što je rezultirala oštrom ali neuvjerljivom reakcijom glavnog medijskog stratega OHR-a Juliana Braithwaitea upućenom najuglednijem britanskom listu; naše novinarke otkrivaju da je tekst objavljen u "Guardianu" samo sažetak obimnog članka kojeg ovih dana objavljuje najuticajniji svjetski teorijski časopis, američki "Journal of Democracy", a u kojem autori, čelni ljudi Instituta ESI, na zapanjujuće argumentovan način analiziraju učinak OHR-a u posljednjih godinu dana

Hoće li Ashdown i čitaoce "Guardiana" proglasiti budalama, kao što je učinio sa čitaocima "SB"?!

Da su tvrdnje u "Guardianu" kako Ashdown u BiH vlada kao "sophisticirani tiranin" tačne, potvrdilo je to što je samo "Oslobođenje" (za razliku od "Avaza" i FTV) prenijelo kritički tekst iz londonskog lista O Članak Geralda Knausa i Martina Felixa, na kojeg se poziva "Guardian" objavljen u najutjecajnijem svjetskom časopisu "Journal of Democracy"

DOSJE: CAR JE GO HOME PADDY

Pišu: Danka Savić i Nidžara Ahmetašević

Na naslovnici prošlonedjeljnog izdanja *Oslobođenja* preneseni su dijelovi teksta objavljenog dan ranije u britanskom *Guardianu* koji govori o tome koliko neograničena ovlaštenja međunarodne zajednice i njenog prvog predstavnika u BiH mogu biti opasni za stvaranje "normalne" države i kako se, u suštini, mjere koje su ovdje primjenjivane mogu porediti s kolonijalnim metodama koje je Velika Britanija primjenjivala početkom devetnaestog stoljeća u Indiji. Autor teksta iz *Guardiana* pod nazivom *Ashdown upravlja Bosnom kao maharadža*, zapravo se pozivao na esej koji su, za ugledni časopis *Journal of Democracy*, napisali **Gerald Knaus** i **Martin Felix**, iz Nezavisnog instituta Evropska inicijativa za stabilnost (ESI). Suština kritika koje su ova dvojica analitičara iznijeli u svojoj studiji svodila se na to da se međunarodna ovlaštenja u Bosni ne podvrgavaju bilo kakvim provjerama kao ni moć koju u ovom trenutku u BiH ima visoki predstavnik Paddy Ashdown. «**OHR može nametati zakone i kreirati nove institucije bez ikakvih procjena o tome koliko će takav poduhvat koštati bosanske porezne obveznike...**», piše *Guardian*, pozivajući se na ovu studiju.

NEUVJERLJIVI ODGOVOR BRAITHWAITEA

Dan nakon što smo u *Oslobođenju* mogli pročitati njene dijelove, reagirao je Ured visokog predstavnika. Glasnogovornik **Julian Braithwaite**, kojem je već postala praksa da upućuje demantije svaki put kada se njegov šef spomene u nekom od inozemnih

medija, u pismu koje je uputio Guardianu optužio je novinara da je pogrešno interpretirao njegove izjave, (te da je "propustio da izbalansira svoj izvještaj tačnim izlaganjem stava OHR-a"), a ESI da je cilj njihove analize njihova vlastita samopromocija.(?!). **"Ukratko rečeno"**, nastavio je Braithwaite, **"veći dio ESI izvještaja je netačan i zastario. Nažalost, može se opisati samo kao neodgovorno skretanje pažnje, i ne čini ništa da doprinese procesu pružanja pomoći Bosni i Hercegovini da postane održiva evropska demokratija nakon strahota iz njene nedavne prošlosti."**

Samo da pojasnimo, u novinskom tekstu objavljenom u Guardianu, uopće nije bilo riječi o izvještaju ESI-ja, nego o autorskoj analizi dvojice njegovih članova. Gerald Knaus je inače predsjednik ovog Instituta i jedan od njegovih osnivača, dok se Martin Felix ESI timu pridružio 2002. godine. Kad već govorimo o izvještajima koje je proteklih godina objavljivao ESI (ovdje govorimo samo o Bosni, iako je polje djelovanja ovog Instituta jugoistočna Evropa), onda treba kazati da oni imaju reputaciju ozbiljnih, pronicljivih i korisnih analiza koje su u znatnoj mjeri utjecale i na kreiranje međunarodne politike u ovom regionu. Izvještaji ESI-ja distribuiraju se međunarodnim organizacijama, finansijskim institucijama, međunarodnim predstavnicima koji utiču na oblikovanje globalne politike, te vladama evropskih zemalja. U prilog tome govori i slijedeći podatak: na sastanku održanom koncem maja 2000. godine u Briselu, kada je Vijeće za implementaciju mira usvojio dokument u kojem su precizirane smjernice međunarodne strategije u narednih osam mjeseci, ovaj dokument je obuhvatio ključne prijedloge ESI-ja koji su se odnosili na proces izgradnje države i funkcionalne integracije BiH.

"JOURNAL OF DEMOCRACY" NIJE "DNEVNI AVAZ"

Journal of Democracy, časopis u kojem će naredne sedmice biti objavljen tekst Geralda Knausa i Martina Felixa (a i sada se može pročitati na internet stranici ovog časopisa), smatra se jednom od vodećih svjetskih publikacija o teoriji i praksi demokratije. Pokrenut je 1990. godine i od tada okuplja intelektualce i aktiviste u kritičkim diskusijama o problemima i budućnosti demokratije u svijetu. *Journal of Democracy* je danas najčitanija i najcitiranija, dakle najutjecajnija publikacija ovog tipa na svijetu. Pored eseja, svaki broj sadrži i izvještaj sa terena neke organizacije, kakav je recimo ESI-jev izvještaj o BiH, zatim prikaz knjiga o demokratiji, izvještaj o izborima u svijetu, dijelove govora i dokumenata vodećih svjetskih demokrata itd. Žurnal istražuje sve aspekte uspostave, konsolidacije i održavanja demokratije, uključujući političke institucije, partije i izbore, civilno društvo, etničke konflikte, ekonomske reforme, javno mnijenje, ulogu medija i ustavotvornost. Ne bavi se samo političkom praksom, nego i teorijom i kulturom demokratije. Autori su poznati svjetski naučnici, historičari, državnici i lideri demokratskih pokreta. U uredničkom kolegiju su brojne istaknute ličnosti iz svijeta među kojima su **Francis Fukuyama, Donald L. Horowitz, Samuel P. Huntington**, a u izvršnom odboru žurnala su i nobelovci **Chinua Achebe, Zbigniew Brzezinski, Václav Havel...**

Esej o kojem govorimo u ovom tekstu, a koji će biti i objavljen u ovom časopisu, može se posmatrati i kao hronologija poteza koje je međunarodna zajednica povlačila u BiH. Govoreći o smjenama koje su, u protekle dvije godine, napravljene prema odlukama OHR-a (smjenama ministara, šefova obavještajne službe, sudija...itd.) autori eseja (o kojem će biti više riječi u nastavku) kažu kako ovi primjeri mogu poslužiti tome da se ukaže na dva načina djelovanja koja su karakteristična za međunarodnu misiju u BiH.

«Prvi je reformatorski», nastavljaju autori eseja. «U prvim danima protektorata, njegovi upravitelji su opisali svoj izazov kao utemeljenje zakona i reda, te osnovnih javnih institucija. Kada su ovi ciljevi ispunjeni, nacionalističke stranke izašle su kao krivci za poraz bosanske demokratije. Kada su te stranke izgubile vlast, opći kriminal i korupcija (i, kako se povremeno od 11. septembra govori, "terorizam") postali su kamen spoticanja u BiH. Poput Proteja iz grčke mitologije, svaki put kada izgleda da je pobijeđen, problem sa Bosnom promijeni oblik. Drugi način djelovanja se ogleda u proširenju ovlasti OHR-a da ispuni svaki novodefinirani izazov. Na stazi utrtoj krizama, OHR-ove autokratske ovlasti su porasle u svom djelokrugu i strogosti od ničega, preko ovlasti da nameću sankcije i prelazne zakone, koji su stvoreni da podrže dejtonski proces, do apsolutnih ovlasti za beskrajni spektar pitanja. Mandat misije OHR-a, i ovlasti koje se konstantno preoblikuju kao odgovor na promjenu percepcije zbog čega je BiH potreban jedan OHR samo je drugi način da se kaže zašto se BiH ne smatra spremnom za demokratsku samoodrživu vladu.»

ANTRE

Gerald Knaus i Felix Martin, dugogodišnji analitičari prilika u BiH, u članku objavljenom u američkom časopisu "Journal of Democracy" napravili su analizu dosadašnjeg učinka međunarodne zajednice u BiH, posebno se kritički osvrćući na posljednjih godinu dana tokom koje je na čelu OHR-a britanski diplomata Paddy Ashdown; naš list prenosi najvažnije dijelove ove briljantne studije

Ashdown u Sarajevu 21. vijeka ponavlja recepte iz Kalukute u 19. vijeku!

"Nezavisna sudska komisija koja je imala 64 člana mjesečno je u BiH trošila 200 hiljada dolara" O Dragan Čavić kojeg je smijenio Carlos Westendorp danas je predsjednik RS" O Smjene lokalnih političara koje provodi OHR vrše se bez ikakve argumentacije i provjere"

"Sedamnaestog decembra 2002. godine lord Paddy Ashdown, bivši lider britanske Liberalno demokratske partije i sadašnji visoki predstavnik u Bosni i Hercegovini, govorio je pred tada tek izabranim parlamentom u Sarajevu", pišu na početku eseja *Lekcije iz Bosne i Hercegovine: Porođajne muke evropske vladavine* objavljenog u časopisu *Journal of Democracy* autori **Gerald Knaus i Felix Martin.** Podsjećaju i da je Ashdown u svom prvom govoru u bh. javnosti sa pozicije Visokog predstavnika rekao parlametracima da se moraju ponašati u skladu s programom reformi zacrtanih u projektu nazvanom „Posao i pravda“ iz oktobra 2002. godine. Knaus i Martin pišu dalje: **«Ovaj program nije bio djelo nekog domaćeg političara, nego ljudi koji rade za ured Visokog predstavnika Paddyja Ashdowna».**

U ovoj zaista dubokoj analizi prvi Ashdownov govor autori nazivaju „frapantnim dokumentom“ koji **«reflektuje nevjerovatnu političku realnost u savremenoj Evropi -**

ultimativnu vlast jedne međunarodne misije koja nadvladava demokratske institucije jedne suverene članice Ujedinjenih naroda. Kako on dolazi od šefa misije za demokratizaciju, on je i zbunjujuća izdaja cijelog koncepta demokratske politike“, stoji dalje u tekstu. „BiH ne može sebi dopustiti ovakve stvari jer ono što ona treba nije politika nego reforme, a posebno ekonomske“, zaključak je od kojeg kreće dalja i dublja analiza neuspjeha međunarodne zajednice u osmogodišnjoj misiji.

„SOFISTICIRANA TIRANIJA“

Knaus i Martin spominju da toliko godina nakon rata i „**uprkos vjerovatno najvećem mogućem iznosu po glavi stanovnika koji je ikada ušao u jednu zemlju kao finansijska pomoć u procesu demokratizacije, međunarodna misija u BiH dovela je do paradoksalnog zaključka: ono što BiH treba nije demokratija, nego vladavina međunarodnih eksperata**“. Konstatuju da u našoj zemlji, za razliku od ostalih zemalja istočne Evrope koje žele da se uključe u evropske integracije i proces demokratizacije, gdje stranci samo kanališu ta stremljenja, u BiH „**ljudi izvana kreiraju ciljeve, nameću ih i kažnjavaju one koji odbijaju da ih implementiraju. U samom centru ovog sistema je OHR koji može interpretirati svoj vlastiti mandat i koji u suštini ima neograničenu pravnu moć**“.

Kao neograničenu pravnu moć ovi analitičari vide ovlasti za smjenjivanje političara bilo kojeg ranga kao i sudija bez bilo kakve nezavisne revizije i konsultacija. Spominju čak i moć OHR da nameće zakone i stvara nove institucije „**a da ni ne moraju položiti račun koliko će to koštati bosanske građane. U suštini, OHR nije odgovoran bilo kojoj izabranoj instituciji. On odgovara samo, svake druge godine, na skupu ministara vanjskih poslova zemalja članica Vijeća za implementaciju mira (PIC), kojim OHR i predsjedava i čije izvještaje OHR uobličava. Njihov mandat je neograničen. Ni izbori koji su nedavno održani u BiH i koji su ocijenjeni kao ‘fer i slobodni’ od strane svih promatrača, ni prijem ove zemlje u Vijeće Evrope nisu uticali na ovo**“, stoji u analizi.

Analiza situacije u BiH i poređenje s nekim drugim sličnim historijskim okolnostima, dovela je ovu dvojicu autora do zaključka kojeg su mnogi ljudi u BiH već odavno svjesni: Bosna liči na kolonije kakve su postojale u 19. vijeku! „**Priroda bosanskog sudskog sistema, struktura i broj vladinih ministara i nebrojeni drugi osnovni aspekti politike i administracije, sve do izgleda zastave, predmet su regulisanja od strane OHR-a i još nekoliko međunarodnih agencija**“, pišu Knaus i Martin. Kakvu-takvu utjehu za Bosnu predstavlja činjenica što su autori analizom ipak uspjeli naći razliku između BiH i klasičnih kolonija: „**Glavna od tih razlika je da je bosanska međunarodna administracija uspostavljena uz saglasnost Bosanaca kao dio mirovnog sporazuma**“. Ipak, sličnosti s kolonijama su, prema ovim autorima, zapanjujuće. „**Ogromne ambicije, strasna vjera u napredak, pretpostavka da ljudi izvana mogu najbolje interpretirati interese naroda – sve ovo su karakteristike koje međunarodna administracija u BiH dijeli sa britanskim kolonijalnom vladavinom u Indiji i filozofijom utilitarizma iz ranog 19. stoljeća**“.

Autori navode niz sličnosti s britanskom kolonijom Indijom, a pored ostalog podsjećaju da su i tamo, kao danas ovdje, stranci vršili reformu obrazovanja. „**U Sarajevu na početku 21. stoljeća, baš kao u Kalkuti u 19. stoljeću, stranci igraju ulogu ‘sophisticiranih despota’**“, pišu Knaus i Martin.

Analitičari se ipak slažu sa Ashdownom: rečenicom iz njegovog božićnog govora da za Bosnu „ističe vrijeme“ jer je ona zemlja koja „je na vještačkom sistemu ekonomskog održavanja već godinama, a da se ti aparati koji je održavaju u životu gase jedan za drugim“. No, Knaus i Martin napominju da bi OHR morao iskoristiti svoje široke ovlasti da to spriječi.

Govoreći o neograničenoj moći OHR-a, autori podsjećaju da je taj moć u početku, dakle neposredno nakon potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma koji je i uspostavio instituciju OHR-a, ipak bila znatno manja. OHR je neposredno nakon svog osnivanja imao zadatak da nadgleda provedbu civilnog dijela mirovnog sporazuma i savjetuje zavađene strane, te ih pokušava udaljiti od konflikta. Ova uloga nije bila djelotvorna i godine 1998. na konferenciji u Bonnu ovlasti Ureda visokog predstavnika postaju veće. Prvi teži zadatak za službenike OHR bila je uspostava reda u elektronskim medijima, čija provedba je ocijenjena prilično pozitivno. Nove široke ovlasti OHR prvi put upotrebljava ustvari tek 2000. godine kada se odlučuje na reformu pravosuđa. U sklopu ove reforme bila je i uspostava Nezavisne sudske komisije “za koju su radile 64 osobe, a mjesečni budžet im je iznosio 200.000 dolara”. Autori eseja podsjećaju da je ovaj potez ocijenjen nedjelotvornim, a u pokušajima da poprave učinjeno, OHR je radio samo još gore stvari. Na kraju je u internom dokumentu poslanom na adrese visokih zvaničnika međunarodne zajednice, Vijeće Evrope osudilo sve poteze vezane za ovu reformu.

SLUČAJ MARČETE I ČAVIŠA

Među brojne poteze međunarodne zajednice koji nisu za pohvalu autori ubrajaju i niz smjena domaćih političara koje nisu bile objašnjene u javnosti niti bilo kome, pa ni samim osobama koje su bile smijenjene. Kao jedan od primjera Knaus i Martin pominju smjenu drvarskog gradonačelnika **Mileta Marčete** 1999. godine u vrijeme mandata **Wolfganga Petritscha**. Autori ovog eseja smatraju da je smjena Marčete i danas nejasna i neopravdana, a pronalaze čak i mogućnosti podlijevanja hrvatskom lobiju koji se jako trudio da Marčeta bude uklonjen s tog mjesta. U eseju podsjećaju i na smjenu **Dragana Čavića** za vrijeme visokog predstavnika **Carlosa Westendorpa** 1998. godine. Čavić je bio smijenjen s funkcije jer je promovirao nasilje protiv pripadnika međunarodne zajednice, ali mu je Westendorp dan prije odlaska sve oprostio i odobren mu je ponovni politički angažman.

Knaus i Martin pišu da je do kraja 2002. godine, “najčešće bez jasnih objašnjenja”, smijenjeno 100 osoba. “**Isto se dešavalo u koloniziranoj Indiji u 19. vijeku**”, pišu. Autori primjećuju i da bosanske vlasti i javnost najčešće nikako ili slabo reaguju na sve što radi međunarodna zajednica.

Svaki naredni Visoki predstavnik u BiH koristio je ovlaštenja iz Bonna sve češće. Westendorp (1997-1999.) je izricao prosječno četiri odluke mjesečno, Petritsch (1999-2002.) je utrostručio taj broj, a Paddy Ashdown, koji je došao 2002.godine, nameće oko 14 odluka mjesečno. Četrnaestog juna 2002. godine, federalni ministar financija je smijenjen jer je odbio da ode sa dužnosti uprkos navodima o njegovom učešću u korupcijskom skandalu. Smjena šefa obavještajne službe obavljena je bez bilo kakvih dokaza datih širokoj javnosti.

Početkom 2003. godine, Vijeće za implementaciju mira odobrilo je OHR-u još šira ovlaštenja i mogućnost stavljanja veta na brojne pozicije u ministarstvima i agencijama.

Knaus i Martin tvrde da iako su **“bonske ovlasti predviđene kao moći koje se mogu koristiti u slučaju konkretnih prijetnji za provođenje mirovnog sporazuma, danas one postaju regularni instrumenti beskrajnih ovlaštenja i pokušaja da se dekretima nameću odluke...OHR-u je dozvoljeno da se razvije u kasnu verziju utilitarističkog 'snažnog despota' koji preuzima sve šire odgovornosti u ime pripremanja društva za samoodrživu vladu“**.

Autori konstatuju i da je u samom početku međunarodnog prisustva bilo potrebe za **“prinudnim mjerama”**, koje su bile potrebne da bi se nametnula provedba mirovnog sporazuma. **“S druge strane, uvođenje ovih mjera vodilo je do uspostavljanja evropske vladavine. Da li ovo znači da je postojala naslijeđena kontradiktornost između zahtjeva za demokratizaciju i imperativa građenja mira u jednom nestabilnom okruženju? Ili, da li postoji način da se uspostavi izuzetne moć tako da se one ne prošire do u beskraj?”**, pitaju se Gerald Knaus i Felix Martin.

NEPODNO[LJIVA LAKOŠA SMJENJIVANJA

Oni na kraju podsjećaju da **“politika nije teoretska disciplina. Test političke filozofije leži u praksi. Na kraju se moramo upitati šta sve ovo znači, kako za međunarodnu misiju u BiH tako i za buduće građenje države bilo gdje...”**

Ukoliko demokratija i vladavini zakona trebaju biti restaurirani u Bosni, OHR-ova uobičajena praksa se mora promijeniti. Tri inicijative odmah dolaze na pamet: prva, slučaj svakog smijenjenog zvaničnika mora biti stavljen na provjeru, takođe i svako nametanje zakona mora biti pod nadzorom neke nezavisne komisije koja treba da bude uspostavljena posebno za ove svrhe. Idealno bi bilo da to tijelo bude izabrano od strane izabrane bosanske zakonodavne vlasti koje može raditi zajedno sa članovima biranih parlamentaraca izvana, kao što je recimo Evropski parlament ili američki Kongres. Zabranjivati pojedincima rad u javnim službama ili političkim uredima, a da im se ne da šansa da se suprotstave optužbama protiv njih, uveliko narušava čak i najosnovnije spoznaje ovog procesa i jednostvano je neprihvatljivo u bilo kojoj demokratskoj zemlji. Također, nametanje institucija bez javnog saučestvovanja u tome, a čije troškove postojanja plaćaju bosanski porezni obveznici, narušava osnovne, demokratijom određene, linkove između oporezivanja i predstavljanja”.

Autori ovog eseja predlažu da svako uklanjanje sa vlasti neke osobe od strane OHR-a treba biti praćeno preciznim pravilima koja pojašnjavaju zbog čega je to bilo nužno. **“Znamo gdje postoje domaća pravila (ili kroz lokalne sudove ili administrativne procedure), OHR-ove intervencije bi trebale biti ograničene, u principu. Na kraju, svi principi dobre vladavine koji se primjenjuju na domaće institucije moraju biti primjenjivane i na OHR: transparentnost, javni pristup informacijama, jasan set procedura koje su dostupne javnosti”**.

Autori napominju da za sada nad Bosnom i OHR-om više mnoga neodgovorena pitanja od kojih je najvažnije: **“koja je legitimna moć OHR-a”** nakon toliko godina od kraja rata **“u zemlji koja je prilično mirna i koja je održala slobodne i fer demokratske izbore?”**. Predlažu i da bi Evropski parlament trebao da uspostavi saradnju sa bosanskim parlamentom i da **“uspostave nezavisni mehanizam koji bi procijenio da li ovlasti koje su OHR-u date u Bonnu treba preispitati”**. Predloženo je i **“javno saslušanje”** i to na teritoriji BiH. **“Narod Bosne, na kraju, je taj koji je najviše pogođen svim ovim stvarima. Godine 2002., 25. oktobra, bosanske demokratske institucije su proglašene dovoljno zrele da budu primljene u najstariji klub evropskih demokrata, Vijeće Evrope. Zašto onda iste te institucije ne mogu zadobiti povjerenje i zašto im ne**

može biti dato da vode zemlju u kojoj postoje? Može li iko to objasniti?”, pitaju se autori ovog eseja.

Neuspjehe bosanske međunarodne misije analitičari ESI-ja ipak vide kao lekciju za neke buduće slične misije u svijetu. **“Bosansko iskustvo pokazuje lakoću s kojom misija izgradnje države može početi bez neograničene moći, kako bi izašla u susret izvanrednim okolnostima, ali i završila kao neugodna karikatura utilitarnog despota. Nijedna misija ne može se osloniti na to da će se sama limitirati. Bosanska iluzija, koju dijele mnoge međunarodne institucije za ljudska prava i demokratizaciju, uključujući i dobro poznate tendencije institucija da rade za svoj vlastiti interes, odbacuju krivicu za svoje neuspjehe, izbjegavaju teške odluke i produžavaju vlastito trajanje”**.

Esej se završava citiranjem **Jamesa Madisona**, koji u svom djelu *Federalisti* piše: **“Akumulacija svih moći, zakona, izvršnih ovlasti, sudstva u jednim rukama... može s pravom biti proglašena jasnom definicijom tiranije”**... **“Argument izložen u Federalistima i iskustvo bosanske misije se podudaraju u istom zaključku: svaka postkonfliktna misija koja namjerava da uspostavi demokratsku vladavinu i vladavinu zakona mora institucionalizirati sistem provjere i ravnotežu u upotrebi neograničene moći u svom vlastitom postojanju”**.

ANTRE

[ta je ESI

NAJUTJECAJNIJI EVROPSKI INSITUT

Evropska inicijativa za stabilnost (ESI) osnovala je ljeta 1999. godine nekolicina međunarodnih analitičara koji su, godinama prije toga, bili angažirani u vodećim međunarodnim organizacijama i dobro poznavali prilike u ovom regionu. Cilj njihovog okupljanja u ovakav istraživački Insitut bio je da ponude ozbiljne analize kompleksnih prilika u zemljama regiona koji bi utjecali na kreiranje međunarodne politike. ESI istraživanja i izvještaji usmjereni su ka stvaranju međunarodne strategije temeljene na razumijevanju kompleksnih političkih, ekonomskih i socijalnih karakteristika Jugoistočne Evrope. Proteklih godina objavili su niz sjajnih izvještaja, neke od njih koji su se bavili Bosnom u nekoliko navrata je objavljivala *Slobodna Bosna* proteklih godina. Njihov je smisao, između ostalog, i da podstiču ozbiljan politički dijalog kako bi se pronašli efikasni načini jačanju samoodržive bh. države. Zato je zaista žalosno što u trenutku kada članovi njegovog tima govore kritički o funkcioniranju Ureda visokog predstavnika (a ne na račun Paddyja Ashdowna) reagira jedan od službenika ovog Ureda, svodeći cijelu diskusiju o problemima bh. države i uloge međunarodne zajednice u BiH, pišući demantije.

ANTRE

[LAGUMDŽIJIN](#) UZALUDNI VAPAJ ZA PARTNERSTVOM

Marta 2000.godine tadašnji visoki predstavnik u BiH **Wolfgang Petritsch**, podsjećaju autori eseja, «govorio je o svojoj želji da ubijedi i političke vođe i obične građane BiH «da je to njihova zemlja, problemi koje oni imaju također, te da je njihova primarna

obaveza da razriješe te problemima. Mi to ne možemo uraditi za njih – ali možemo i hoćemo im pomoći.»

“Do oktobra 2002. godine, tadašnji predsjedavajući Vijeća ministara BiH Zlatko Lagumdžija ukazuje na to da 'partnerstvo' između Vijeća za implementaciju mira i 'njegove' vlade ne funkcioniše. Protestuje, govoreći da se domaći autoriteti ne trebaju smatrati odgovornim za to kada međunarodnim organizacijama ne pođe za rukom da postignu neki učinak. 'Nižerangiranim međunarodnim službenicima se ne dopada koncept partnerstva budući da on potkopava njihovu ulogu', istakao je Lagumdžija u poruci upućenoj ambasadorima zapadnih zemalja i pozvao na iznalaženje jasnih mjera koje bi otkrile da kada Bosna postane 'normalna' država dalje neće biti potrebno ili bar neće biti potrebna tako bliska međunarodna supervizija. Ništa nije urađeno u vezi s njegovim prijedlogom.”